

7/2613 -4- 428

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300 -1884
Konu : Yazılı Soru Önergesi

22376

Ankara

06 KASIM 2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M Başkanlığı'nın 10.10.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-6920 sayılı yazısı.

Balıkesir Milletvekili Sayın İsmail ÖZGÜN'ün tarafıma tevcih ettiği, 7/2613-6840 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncu maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cuhur ERSÜMER
Bakan

EKLER :
EK 1- Önerge Cevabı
(5 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği :
T.B.M.M Bşk.

Bilgi
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sn. Hüsamettin ÖZKAN)

7/2613

-5-

429

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMAİL ÖZGÜN'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI
(7/2613-6840 Esas No.lu)**

SORULAR, 1,2,3,4,5:

- DSI Genel Müdürlüğü Bandırma Belediyesi'ne yazdığı 30.6.2000 tarih ve 123.02.03/2838 sayılı yazısı ile "Su kullanım protokolü" yapılmadığını bahane ederek, Bandırma içme suyunun Barajdan verilemeyeceğini, ancak regülatörden verilebileceğini ifade etmektedir. DSI Genel Müdürlüğü daha projenin başlangıç safhasında İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne suyun Barajdan verilmesi konusunda protokol yapılması talebinde bulunmasına ve İller Bankası'nın haklı olarak içme suyu temini konusundaki projeyi geliştirme yetkilerini Bandırma Belediyesi üstlendiği için protokolün Bandırma Belediyesi ile yapılması gerektiği konusunda düşünce belirtmiş olmasına rağmen DSI Genel Müdürlüğü bu konuda Bandırma Belediyesi'ne protokol imzalama talebinde bulunmadığı yetkililer tarafından ifade edilmektedir.

DSI Genel Müdürlüğü'nün bir taraftan Bandırma Belediyesinden böyle bir protokol imzalama talebinde bulunmazken öbür taraftan protokol yok bahanesiyle Bandırma ilçesini Baraj yerine regülatörden su içmeye zorlamasının altında yatan gerçek nedir?

- Projenin başlaması ve hızla ilerlemesi sonrasında DSI Genel Müdürlüğü Bandırma'nın barajdan su talebini karşılayamayacaklarını ve regülatörden su verilmesini uygun gördüklerini belirtirken, resmi yazışma ve evrakları sümen altı ederek gerçekleri çarpıtarak Bandırma Belediyesi'nin protokol taleplerini kamuoyundan gizlediği doğru mudur?

- Neden DSI ile Bandırma Belediyesi arasında bir protokol yapılmamıştır?

- Regülatörden verilecek olan su biyolojik ve kimyasal açıdan uygun mudur?

- Yöre halkı enerjiye bağımlı ve daha pahalı bir su kullanma zorunda kalmayacak mıdır?

7/2613

-6-
430

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMAİL ÖZGÜN'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI
(7/2613-6840 Esas No.lu)**

SORULAR, 1,2,3,4,5:

- DSİ Genel Müdürlüğü Bandırma Belediyesi'ne yazdığı 30.6.2000 tarih ve 123.02.03/2838 sayılı yazısı ile "Su kullanım protokolü" yapılmadığını bahane ederek, Bandırma içme suyunun Barajdan verilemeyeceğini, ancak regülatörden verilebileceğini ifade etmektedir. DSİ Genel Müdürlüğü daha projenin başlangıç safhasında İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne suyun Barajdan verilmesi konusunda protokol yapılması talebinde bulunmasına ve İller Bankası'nın haklı olarak içme suyu temini konusundaki projeyi geliştirme yetkilerini Bandırma Belediyesi üstlendiği için protokolün Bandırma Belediyesi ile yapılması gerektiği konusunda düşünce belirtmiş olmasına rağmen DSİ Genel Müdürlüğü bu konuda Bandırma Belediyesi'ne protokol imzalama talebinde bulunmadığı yetkililer tarafından ifade edilmektedir.

DSİ Genel Müdürlüğü'nün bir taraftan Bandırma Belediyesinden böyle bir protokol imzalama talebinde bulunmazken öbür taraftan protokol yok bahanesiyle Bandırma ilçesini Baraj yerine regülatörden su içmeye zorlamasının altında yatan gerçek nedir?

- Projenin başlaması ve hızla ilerlemesi sonrasında DSİ Genel Müdürlüğü Bandırma'nın barajdan su talebini karşılayamayacaklarını ve regülatörden su verilmesini uygun gördüklerini belirtirken, resmi yazışma ve evrakları sümen altı ederek gerçekleri çarpıtarak Bandırma Belediyesi'nin protokol taleplerini kamuoyundan gizlediği doğru mudur?

- Neden DSİ ile Bandırma Belediyesi arasında bir protokol yapılmamıştır?

- Regülatörden verilecek olan su biyolojik ve kimyasal açıdan uygun mudur?

- Yöre halkı enerjiye bağımlı ve daha pahalı bir su kullanma zorunda kalmayacak mıdır?

CEVAPLAR, 1,2,3,4,5:

DSİ Genel Müdürlüğü'nce, Balıkesir İli Gönen ilçesi su ve toprak kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla "Gönen Projesi" geliştirilmiştir. Bu proje kapsamında Gönen İlçesinin 24 km güneybatısında Gönen Çayı üzerinde yapımı önerilen Gönen Barajı inşa edilerek işletmeye açılmıştır. Sulama, enerji ve taşkın kontrolü amacına hizmet edecek şekilde projelendirilen Gönen Barajı 70 m yüksekliğinde ve 164 hm³ (milyon m³) depolama kapasitesinde olup, Gönen Ovasında 16 016 ha, Tahir Ovasında 3 900 ha olmak üzere toplam 19 916 ha tarım arazisini sulayacak ve baraj eteğine kurulan 10,60 MW kurulu gücündeki hidroelektrik santral tesisleri ile yılda 47,50 milyon kWh elektrik enerjisi üretecektir. Gönen Barajı aynı zamanda yöredeki yerleşimler ile tarımsal alanları, Gönen Çayı taşkınlarından koruyacaktır.

Gönen ve Bandırma Belediyelerinin acil içmesuyu ihtiyaçlarının olduğu ve bu ihtiyaçlarının Gönen Barajından karşılanması amacıyla İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne yaptıkları talepler üzerine söz konusu barajdan Gönen Belediyesi'ne 7,88 hm³ ve Bandırma Belediyesi'ne de 31,36 hm³ olmak üzere yılda toplam 39,24 hm³ içme-kullanma suyu verilmesi DSİ Genel Müdürlüğü'nce uygun görülmüş ve Gönen Barajının; sulama, içme-kullanma suyu temini, enerji ve taşkın kontrolü amaçlı bir baraj olduğu konusunda halen yürürlükte olan 12.05.1997 tarihli Başbakanlık OLUR'u alınmıştır.

Bu süreci müteakiben, Gönen Barajı amaçlarına içme-kullanma suyu temininin dahil edilmesi ile Gönen barajı rezervuarı mücavirinde ve membarında geliştirilmiş ve geliştirilmesi düşünülen sulama proje sahalarında oturan vatandaşlardan, uygulanacak 4 Eylül 1988 tarih ve 19919 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği" nedeniyle mağdur olacaklarına yönelik yoğun talepler alınmaya başlanmıştır.

DSİ Genel Müdürlüğü, Gönen Barajının içmesuyu amacını da içeren bir yapıya kavuşturulmasından etkilenecek çiftçilerin durumunu ve baraj rezervuarı yukarı havzasındaki kullanımlar nedeni ile meydana gelebilecek kirlilik sorunları ile içmesuyu temini amaçlı depolama tesislerinin membalarındaki kirlletici unsurların tesisten içmesuyu alan ilgili idarenin sorumluluğunda bulunmasının işletme sırasında yaratabileceği sorunları göz önünde bulundurarak mevcut olumsuzlukları asgari

düzeye indirecek şekilde söz konusu su ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik alternatif çözümler geliştirmeye çalışmıştır.

Bu amaçla yapılan çalışmalar sonucunda, Bandırma ilçesi kent merkezi içme-kullanma suyu ihtiyaçlarının, Bandırma'ya daha yakın mesafede olan ve beslenme havzasındaki kirletici unsurlar ile kamulaştırma yönünden önemli sorunları olmayan Gölecik-Yeşildere Projesi kapsamında yapımı önerilen Gölecik ve Yeşildere Barajlarından karşılanabileceği tespit edilerek bu durum Bandırma Belediyesi'ne bildirilmiştir.

Bu süreç içerisinde Bandırma Belediyesi tarafından Bakanlığımıza gönderilen yazıda, Gölecik ve Yeşildere Barajlarının inşaatının zaman alacağını, ilçelerinin içme-kullanma suyu sıkıntısı olduğunu belirterek suyun Gönen Barajından alınmasının gerektiğini, ancak Gönen Barajından alındığında, baraj ile Gönen regülatörü arasındaki güzergahın doğal yapısı nedeniyle inşaat sırasında sorunlarla karşılaşılacağı ifade edilmek suretiyle Gönen regülatöründen alınacak su için yapılacak pompajın enerji giderlerinin Bakanlığımızca karşılanması halinde, suyun Gönen regülatöründen alınmasının kendileri açısından uygun olacağı belirtilmiştir.

Bandırma Belediyesinin içme-kullanma suyu ihtiyaçlarının Gönen Barajından temini konusunda kredi anlaşmalarını sonuçlandırıp inşaaata başlama aşamasında olduklarını ve ilçelerinin acil içmesuyuna ihtiyacı olduğunu belirterek suyun Gönen Barajı yerine , baraj mansabındaki Gönen regülatöründen almak istediklerine ilişkin talepleri çerçevesinde, DSİ Genel Müdürlüğü'nce yapılan değerlendirmelerde; Bandırma İlçesine verilecek suyun Gönen regülatöründen alınması halinde kaybedilecek enerjinin bir kısmının Gönen Barajı mansabındaki Gönen hidroelektrik santralında üretilen enerji ile kazanılacak olması, Gönen Barajı membaındaki çiftçilerin mağduriyetinin de bu durumda bir ölçüde giderilebileceği ve daha önce alınmış olan Başbakanlık OLUR'u gözönünde bulundurularak, Gönen Barajından verilen 1000 l/s suyun Gönen regülatöründen alınabileceği Bandırma Belediyesi'ne bildirilmiştir.

DSİ Genel Müdürlüğü'nce suyun verilmesi aşamasında, içmesuyunun Gönen Barajından alınması halinde DSİ Genel Müdürlüğü ile İller Bankası Genel Müdürlüğü

arasında protokol yapılması gerektiği İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne bildirilmiştir. Daha sonra taslak protokol hazırlanarak İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne gönderilmiştir. Ancak İller Bankası Genel Müdürlüğü, Bandırma Belediyesi'ne içmesuyu temini konusundaki proje geliştirme yetkilerinin Bandırma Belediyesi tarafından ellerinden alındığı belirtilerek protokolu imzalayamayacaklarını ifade etmişler ve Bandırma Belediyesi tarafından ise protokol yapılmasına ilişkin bir talepte bulunulmamıştır.

DSİ Genel Müdürlüğü'nce regülatör yerine su kalitesi ile ilgili yapılan incelemelerde, suyun regülatörden alınması halinde kalite açısından bir sorun olmadığı tespit edilmiştir.

Diğer taraftan, 1 Temmuz 1999 tarih ve 23742 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik"le içme-kullanma suyu temini amaçlı rezervuarların daha önce su toplama havzasının tamamını kapsayan uzun mesafeli koruma alanı, sanayi kuruluşları ile çöp depolama alanları ve bertaraf tesisleri haricindeki tesisler için 3 km ile sınırlandırıldığından Gönen Barajının yukarı havzasında yapılacak tesisler açısından karşılaşılabilecek sorunlar asgari düzeye indirmiş olmaktadır.

DSİ Genel Müdürlüğü ile Bandırma Belediyesi arasında suyun Gönen regülatöründen alınmasına yönelik bir protokol yapılmadan söz konusu suyun Gönen Barajından alınacak şekilde inşaat çalışmalarına devam edildiği DSİ Genel Müdürlüğü XXV. (Balıkesir) Bölge Müdürlüğü'nce tespit edilmiştir. Bu durumda, halen inşa halinde olan Gönen Ovası sulama şebekesi sahasından geçeceği anlaşılmış olan isale hattının şebekeye zarar vermeden ve inşa edilmekte olan tesislerin fonksiyonlarını aksatmayacak şekilde inşası için DSİ Genel Müdürlüğü XXV. (Balıkesir) Bölge Müdürlüğü ile Bandırma Belediyesi arasında 07.12.1999 tarihinde bir protokol imzalanmıştır.

Bu süreç içerisinde Bandırma Belediyesi tarafından DSİ Genel Müdürlüğü aleyhine Bandırma 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde 2000/35 D. İş sayılı dosyasıyla Bilirkişiler tarafından tanzim edilen 30.03.2000 tarihli Bilirkişi Raporu'na, DSİ Genel Müdürlüğü XXV. (Balıkesir) Bölge Müdürlüğü avukatı tarafından 26.04.2000 tarihli bir

cevap layihası hazırlanarak söz konusu mahkemeye verilmiştir. Daha sonra, konu ile ilgili olarak Bandırma Belediyesi tarafından DSİ Genel Müdürlüğü ile Bakanlığım aleyhine Bursa Birinci İdare Mahkemesinde 2000/820 Esas sayılı dosya ile dava açılmıştır.

Bugüne kadar Bandırma Belediyesi'ne Gönen Barajından su verilmesi konusunda DSİ Genel Müdürlüğü ile bir protokol imzalanmamış olup, Gönen Barajı koruma alanlarında meydana gelecek teknik, ekonomik ve çevresel nedenler yanında sosyal ve hukuki yönlerden ortaya çıkacak sorunların asgari düzeye indirilmesi itibariyle söz konusu içme-kullanma suyunun barajdan değil Gönen regülatöründen alınması DSİ Genel Müdürlüğü'nce uygun görülmektedir. Proje ile ilgili çalışmaların tamamlanarak uygulamaya konulabilmesi için DSİ Genel Müdürlüğü ile Bandırma Belediyesi arasında, temin edilecek suyun Gönen regülatöründen alınmasına yönelik bir protokol yapılması gerekmektedir. Ancak, Bandırma Belediyesinin bir protokol aktedilmeksizin, çalışmalarına suyun Gönen Barajından alınacak şekilde devam ettiği DSİ Genel Müdürlüğü XXV. (Balıkesir) Bölge Müdürlüğü'nce tespit edilmiş bulunmaktadır.